

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasarnap.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona, félévre 4 korona
negyedévre 2 korona, egyes szám ára
20 fillér.

Nyitlár sora 40 fillér.

Hirdetési nagyság szerint.

A lap szellemi részét illető közlemények
a szerkesztőséghez intézendők.

Előfizetési pénzek és reklamáció
Rónai Frigyes kiadó
címére küldendők.

XXXI. évfolyam.

Felolós szerkesztő:
JAMBRITS LAJOS.

3. szám.

Inség és jótékonyág.

Az a panasz, hogy a nyomor és szükség ezt a földet lakosainak túlnyomó többsége részére a kín színhelyévé teszik, épp oly régi, mint maga az emberiség.

Sok nagy és bölcs férfiúnak az a tény, hogy az emberek legnagyobb része évtizedek óta nyomorban és szűkségben sinlődik, annak tanuságául szolgált, hogy nem létezik felsőbb, amely az emberek földi sorsát intézné.

Keményebb lelkületű emberek a nagy szükségét Isten legfenségesebb adománya, az emberek legértékesebb birtokának tekintik, magasztalják, mert csak ennek, e nagy mesternek köszönhetjük, hogy a rabszolgaságból megszabadultunk és hogy az emberi ész csodakkal határos dolgokat tudott kitalálni és művelni.

Látjuk tehát, hogy van az inségnek nemesisit tulajdonsága is, ugyanaz, amely egyszerűsre mind hatart is szab a jótékonyágnak. Az a tulajdonsága, hogy csodálatos módon élesíti az eszt, s akiben valami találatkonyság leledzik, szükség esetén agyvelejének legrejtettebb zugából előkeresi a mentő gondolatot, amely — ha jó — nemcsak neki, de gyakran az egész emberiségnek is javára szolgál.

Az életlentartási ösztön arra készlet, hogy a társadalom cselekvő tagjaivá váljunk. Az emberek legnagyobb részénél a szükség az, amely cselekvésre kényszerít. Ha jól, ha rosszul, mindenki élni akar és e cél elérésére saját módja szerint megteszi szükségszerűleg a magáét — ha egyáltalán tehet valamit. Ha tehetetlen, rá van utalva embertársainak jótékonyágára.

Nemcsak a filantrópoknak, hanem az

államférfiaknak is nagy figyelműt kell fordítani a jótékonyág fejlesztésére, mert nem szabad engedni, hogy a társadalom tehetetlen tagjai megfelelő segítség híján elpusztuljanak.

A modern jótékonyág általában helyes irányt követ. Számos az oly intézmény, melyet a közjó érdekében életbe léptettek. A kórházak, a mentőegyesületek, az árvaházak, a hajléktalanok, az elaggottak és szegények menhelyei, a népkonyhák, a melegítő szobák, a kiszabadult rabokat segítő egyesületek, mind ilyen intézmények, melyek nemcsak jótékonyaságból, de a közjó érdekében létesítettek.

A közintézmények egyike sem adja meg ugyan a mindennapi kenyeret, mert az állami segítségek és a magánkönyörület is csak egyes — a nagy nyomorhoz irányítva ritka — esetekben segítik elő az inségesek megélhetését. De ez nem is lehetséges. A társadalmi bajok az egész világon növekedőben vannak és különféle államok meg-megszaporodó gondjait képezik. Egyedül jótékonyasággal mind e bajokat orvosolhatónak nem tarthatjuk, ha csak nem hisszük, hogy a humanizmus halva született eszméje valaha megvalósulhasson.

A nyomor terjedése mind tökéletesebbé teszi azonban az emberekben a humanizmus érzetét. Ma a társadalmi intézmények alapját kell, hogy a humanizmus képezze. Erre az általános devalvált viszonyok kényszerítettek, amelyek hangosan segítséget követelnek.

A humanizmus ez ága nem tartozik szorosan a jótékonyág körébe. Mert itt jogok — az emberi jogok megvédéséről van szó, míg a szorosan vett jótékonyág ott segít, hol nem követelnek, legfeljebb kérnek.

Az a szándék, hogy embertársaink se-

gítsünk, mindenkor és minden nemzetnél megvolt, mihelyt az az összesség fentartására szükségesnek mutatkozott.

A viszonyok által követelt jótékonyág felette sokoldalú s egészen világosan és félremagyarázhatlanul korrespondál a nemzeti sajátosságokkal, meg a helyi és klimatikus viszonyokkal és lényegileg alkalmazkodik az állami és társadalmi berendezésekhez.

Nincs tehát okunk csodálkozni, hogy hazánkban a modern jótékonyág a szegények gyámolítását nem akként gyakorolja, hogy odavet nekik néhány fillért, vagy akár néhány koronát is, hanem hogy küszködő életüket lehetőség szerint megkönnyítse.

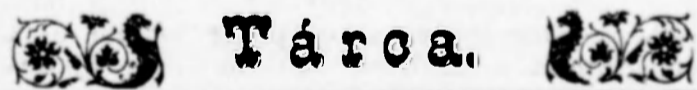
Valódi jótékonyaságra törekedjünk tehát, ne a pillanatnyi segélyezés legyen a főcélunk, hanem a kereseti és megélhetési viszonyok javításával tegyük lehetővé a könyöradományoknak legkisebb mértékre való leszállítását.

Városi közgyűlés.

Ünnepélyes hangulat vonult végig a hétfői városi rendkívüli közgyűlésen. August János helyettes polgármester beszámolója és a képviselőtestület részéről megnyilvánult elismerés tette ünnepélyessé a közgyűlést.

August János rövid visszapillantást vet az elmúlt esztendőre, s bár — mint mondja — nem sikerült mindent úgy megoldani, mint azt óhajtották, de éppen ez ad erőt és kitartó lelkesedést a jövő munkájában arra, hogy kétszerezett buzgalommal szolgálja a város jó ügyét. Megemlíti, hogy a burkolat ügyében sikerült a városnak előnyös szerződést kötni. Felhossa a loesmandi vasut ügyét, mely körül a város érdekében Heröst Géza alispán buzgókodott, kinek köszönetet mond.

Jelenti továbbá, hogy a város pénzügyi hely-

Tárca.

Rákóczi itél.

Írta: Lampérth Géza.

A Halál nevezetű kaszás vitéztől nem félt a kuruc katona. Annyiszor volt találkozás és úgy összeszokott vele már, hogy utóbb szinte jó cimborája lett. A labanccal való viaskodásban sokszor jött segítségére s a győzelmes tusa után a fringias vitéz vidáman koccintott kaszás barátja egészségére. Hogy aztán néha napján a két hű cimbor is hajba kapott egymással és a kaszás véletlenül úgy találta földhöz vágni a fringiaszt, hogy ottragadt, — hát ez is éppen közönséges és természetes dolog vala. A legjobb barátok közt is megesik az ilyesmi . . .

Hanem egyszer a szentgyörgyi mezőkön ütött táborban a karabélyosokra mégis csak rájlesztett a kaszás.

Egy szép napo ugyanis ott az történt, hogy halva találták Villám hadnagyot, a kinek ez a szép név csak a kuruc neve vala, mert voltaképen De Villarsnak neveztek, lévén a Frankusok országából jött jövevénykatona.

Nem a csatamezőn találták pedig halva, mert ez közönséges és természetes dolog lett volna, ijedésre okot nem adó, legföljebb ha egy sóhajásra, hogy:

— No lám szegény Villám pajtás, téged még a babád sem sirathat meg, mert haj, messzi van ide az a Páris ország . . .

Szép virágus kis kertben, violák meg piros ró-

zsák között feküdt vérében Villám hadnagy. A szentgyörgyi kuria egy muskátlis ablaka alatt éppen, mely ablakon belül minden violánál, rózsánál és muskátlinál szebb virág virított. Fiatal, szép menyecske, a karabélyosok vicekapitányának, Szentgyörgyi Miklósnak ifju felesége.

Ez már, nemde, egy kissé különös dolog vala? Az ijedés azonban mégis, csak akkor kezdődött, a mikor Szentgyörgyi kapitánytól elvették a kardját és gyilkosság gyanuja miatt a hadi bíróság színe elé idézték.

A hadi bíróság elítélte Szentgyörgyi Miklóst. Bizonyossá vált ugyanis, a vádlott maga is beismerte, hogy a gyilkosság napján portyázó utjából visszatérőben, benézett feleségéhez és öreg édes anyjához. Kétségtelenül megállapították azt is, hogy a gyilkos golyó a kapitány karabélyából ment De Villars szívébe. Nyilvánvalóvá lön az, hogy Szentgyörgyi kapitány többször hevesen összetűzött a hadnagygyal, mivel táborszerte suttoztak róla, hogy De Villars szemet vetett a kapitányné asszonyra . . . Mindezt nem tagadta Szentgyörgyi kapitány.

— Világos tehát, mondta a bíróság, hogy a gyilkos vagy a kapitány, vagy háza népe, vagy katonái közül valaki az ő tudtával, beleegyezésével, avagy egyenes parancsára. Így van-e avagy másképpen? feleljen a kapitány. Es ha nem ő a gyilkos, nevezze meg azt, mert kell, hogy ösmerje . . .

Szentgyörgyi kapitány sápadt arccal, de egyenesre emelt fővel, nyílt, bátor tekintettel állt bírái előtt. Az utolsó pontra megtagadott minden felvilágosítást és csak ennyit mondott:

— A lelkelem nyugodt. Várom ítéletemet . . .

Kajaly Pál, a generális főhadbíró, elfogultságtól reszkető hangon hirdette ki az ítéletet. Szinte látszott, hogy a saját szívébe vág minden szava. De hát mit tegyen ő? A Hadi Regula világosan mondja, hogy: „a gyilkosok és emberölők halállal lakolnak” . . . Neki pedig a Hadi Regula parancsol.

Az ítéletmondás után azonban tüstént fejedelem urhoz, Rákóczihoz sietett, hogy informálja a dolgok mibenállásáról, mielőtt az ítélet végrehajthatnák. Kár lenne ezért a szép, jó vitézért . . . Hátha a fejedelem másképen itél, ő megteheti, neki nem parancsol a Hadi Regula . . .

Es Rákóczi Ferenc megismervén a dolgot a maga való, igaz mivoltában, újra-törvényt rendelt Szentgyörgyi kapitány fölött. A főbíró székét most ő maga foglalta el.

— A lelkelem nyugodt, többet most sem mondhatok! — felelte előtte is Szentgyörgyi rendületlen állhatatossággal. Es nyílt, férfias tekintettel nézett imádott vezére szelid, jóságot sugárzó s mély tiszteletre indító szemébe. Mintha csak arra kérte volna: mond ki az utolsó ítéletet, ha akasztófa, ha gólvó, ha börtön, csak végezzünk, mert kinosabb az élet így.

Es mély csendben felállt a fejedelem és itél. — Nyugodt lehet a lelke Szentgyörgyi kapitány! Te ölted légyen bár meg a léha lelke, ki kerted virági közé szennyves lábball lépett, mégsem vagy te gyilkos. A hitvesi becsület szent, mint az a zászló, melyet annyi dicsőséggel vitt kezéd csatárol-csatára. Szent és olyan hófehér tiszta, hogy reá szenny egy makulányi sem tapadhat! E kettő védelmében sebet — halált is! — osztani nem aljas bűn,

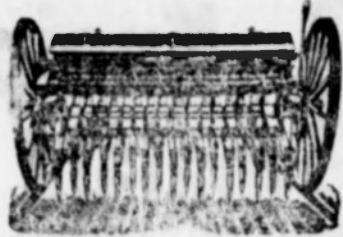
Mayfarth-féle „Agricola“

vetőgépek

Minta 1911.

A legjobbak!
mindenfélé
magvaknak.

Egyforma
kivetés.

Évek óta legjobban bevált.

Erőteljes szolid szerkezet.

Legegyszerűbb beállítás és kiürítés.

Alapított. 1874.

1500 munkás

MAYFARTH PH. és TÁRSA

gépgyárak, vasöntődéek és gőzhámorok

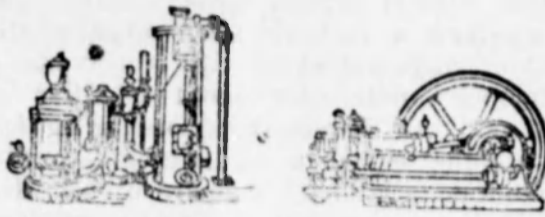
Bécs, II. Taborstrasse 71.

Kimerítő képes árjegyzékek ingyen — Képviselek és viszontelárúsítók kerestetnek.

Kalmár és Engel

Motor és Gépgyár

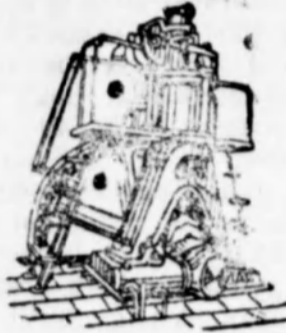
Városi raktár és iroda V. Lipót-körut 22. Gyár: VI. Úteg-utca 16.
Világhírű! Eredeti! „Benzin“

Szivógázmotortelep. — A jelenkor legolcsóbb üzemű „Benzin“ nyersolajmőjtör.

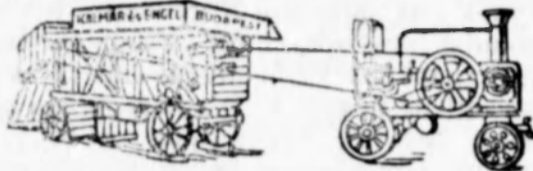
DIESEL

RENDSZER

Elismert legjobb gyártmány.

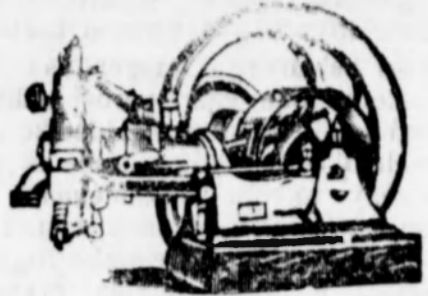
Ajánlja benzín-lokomobilos cséplőkészleteit, melyek bámulatos egyszerű szerkezetűek.

Teljes jótállás, kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

Németország egyik legrégebbi és legnagyobb motorgyára

Szállít szakkörökben elismert legjobb gyártmányú **Benzin, Nyersolaj, Gáz, Petroleum** motorokat és lokomobilokat — valamint **Szivógázmotorokat**.

MEGLEPŐ UJDONSÁG!
EGYETEMES GENERATORUNKKAL

a tényleges lóerő

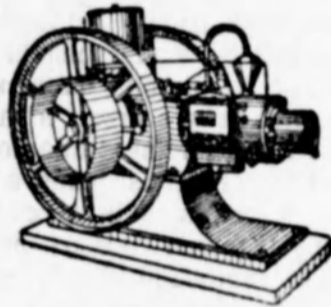
óránként **1 fillérbe kerül.**
Vezérképviselet:

Gellért Ignác és Társa

Budapest, Teréz-körut 41. — Telefon 12-91
Legmoszebbmő jótállás! — Kedvező fizetési feltételek

KLIMAX

nyersolaj-motorok és lokomobilok

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély!

sem pénzügyi ellenőrzés. — Elsőrangú referenciák.

BACHRICH és TÁRSA

Budapest :: Wien :: Hamburg

motorgyári főkelelep

Wien, XIX 6, Heiligenstädterstrasse 83.

— Magyarországi mintaraktár és iroda: —

Budapest, Szabadság-tér 17. sz. (Tőzsde palota)

STOCK COGNAC MEDICINAL

szavatolt valódi borpárlat

CAMIS & STOCK

gőzpároló telepéből

BARCOLA.

Cognac gőzfőzde állandó

hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben.

Meghívó

a „kőszegi bortermelők szövetkezete“

1911. évi február hó 5-én d. e 10¹/₂ órakor

a „Mulató“ nagytermében megtartandó

évi rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése.
2. Az 1910. évi üzletkimutatás és mérleg előterjesztése és a felmentvény megadása feletti határozathozatal.
3. Indítványok.*

Az igazgatóság.

* Indítványok 3 nappal a közgyűlés előtt az elnökségnél írásban benyújtandók.

Lapp Isarik-féle Mélyfurások, Bányatelepek és Mélyművek Magyar K.-T.

Mélyfurások Kútfurások

Iroda: V., Bátorhy-utca 3. szám.

BUDAPEST

Gyár: X., Kőbányal-út 45. szám.

Telefon 114-16. 240222

Uyeméti furás. Védő furás. Mélyfurások. Bányatelepek. Kútfurások. Mélyművek. Szőlő, földművelés, kőbányák és mindenféle kőművelés.

Még a legmélyebb furásoknál is legbiztonságosabb jótállást vállalunk. Eddig 900 mélyfurást készítettünk 1512 m. mélységre a Lapp-féle módszerrel. Legjobb bírói bizonyítványt vállalunk.

Szállítóvállalkozások és vevők

beszerzésére legelőször ajánljuk a legjobb hírnévnek örvendő

Szücs Sándor Fia

bihardíóségi szállítóvállalkozó cég főkelelep
Czellőmőlkőn. (Vasmegye)
Iroda: Kőház-utca.

Képes árjegyzéket tanulságos tartalommal ingyen és bérmentve küld a cellőmőlkői főkelelep. Ezen árjegyzéknek egyetlen hazból nem szabad hiányozni, mert sok hasznos dolgot tartalmaz, tehát mielőtt bárki is oltványt vagy vesszőt venne, el ne mulassza ezen árjegyzéket egy levelezőlapra kérni.

Szombathelyi Takarékpénztár Részvénytársaság

kőszegi fiókja,

Kőszeg, Király-út 755. sz.
Struoz szálloda mellett.

Elfogad: betéteket jelenleg nettó 4 %-os kamatozással betéti könyvekre és folyószámlára. A kamatozás a betéttel követő napon kezdődik; betét kifizetéseket felmondás nélkül eszközöl.

Leszámítol: gánváltókat mindenkor a legelőnyösebben.

Folyósít: rendes és törlesztéses jelzálogkölcsönöket földbirtokokra és városi házakra; magasabb kamatu kölcsönöket alacsonyabb kamatu kölcsönökké változtat (convertál).

Értékpapírokat: napi árfolyamon vesz és elad; tőzsdei megbízásokat elfogad.

Szelvényeket: költségmentesen bevált; szelvényeket a szelvényutalvány (talan) alapján díjmentesen beszerez.

Átutalásokat, lefizetéseket eszközöl a világon bármely piacon teljesen díjmentesen.

Értékpapírokra: állami és magánpapírokra előleget ad.

Sorsolás alá eső értékpapírokat ar anyamvesztés ellen biztosít.

Értékpapírokat és értékeket őrzésre és kezelésre átvesz.

Tekintettel, hogy hazánk legnagyobb pénzintézetével a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesülettel szoros összeköttetésben áll, mindenfélé takarékpénztári és banküzleti megbízást a legelőnyösebben bír lebonyolítani.

Mint az Elő Magyar Általános biztosító társaság ügynöksége mindenféle biztosítást elfogad és felvilágosítással készséggel szolgál.

Központ: Szombathelyi (rég) Takarékpénztár Szombathely Alakult: 1857-ben.

Alaptőke 1,200,000 K. Tartalékok: 400,000 K. Tartalékbetétek 14,000,000 K-n felül.